

11. maj 2020
Sagsnr.: 19/04487 og 20/00392
Klagenummer: 1004069 og
1004068
KSV/HALKO

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

OPHÆVELSE OG HJEMVISNING i sag om miljøgodkendelse til udvidelse af en minkfarm i Lemvig Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 11, jf. § 76, stk. 1.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Lemvig Kommunes afgørelse af 11. april 2019 om miljøgodkendelse til udvidelse af en minkfarm på Grønkærvej 7, 7660 Bækmarksbro, med virkning fra 6 måneder fra nævnets afgørelse, og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Indtil Lemvig Kommune har truffet afgørelse i sagen, må minkhallerne 37-44, jf. nummereringen i miljøgodkendelsens bilag 4, ikke inddrages i produktionen. Der må ikke være dyr i hallerne, og det samlede dyrehold på husdyrbruget må som følge heraf ikke overstige 4.263 årstæver.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er henholdsvis den 13. maj 2019 og den 14. maj 2019 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af flere omboende i én samlet klage (klager 1), samt af Danmarks Naturfredningsforening (klager 2).

Klagerne har anført, at en nærtliggende kategori 3-mose som følge af den meddelte miljøgodkendelse vil modtage en merdeposition på 3,6 kg N/ha/år, hvilket vil være ødelæggende for mosen, som indeholder et beskyttelsesværdigt fattigkær.

Klagerne har desuden kritiseret, at kommunen i sin afgørelse har valgt at lægge vægt på en naturvurdering udarbejdet af ansøgers konsulent. Denne vurdering er efter klagerens opfattelse ikke uvildig, og er i øvrigt ikke i overensstemmelse med kommunens naturregistreringer fra 2016 og 2018, kommunens egen naturvurdering, og en naturvurdering udarbejdet af en ekstern konsulent for kommunen.

Klagerne bemærker, at den påklagede afgørelse er en fornyet behandling af en sag, der har været behandlet af nævnet tre gange tidligere, og at nævnet i alle disse tilfælde har ophævet og hjemvist kommunens afgørelser. Den nu påklagede afgørelse er efter klagerens opfattelse i strid med nævnets tidligere afgørelser og de vurderinger, som nævnet herved har lagt til grund.

Klager 2 har den 14. juni 2019 supplerende anmodet Miljø- og Fødevareklagenævnet om at tillægge klagen opsættende virkning. Nævnet har imidlertid besluttet i stedet at foretage en egentlig realitetsbehandling af sagen. Nævnet beklager, at dette ikke er meddelt klager tidligere.

2. Sagens oplysninger

2.1 Sagens forhistorie

2.1.1 Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 2. september 2013

Lemvig Kommune meddelte den 27. marts 2012 en miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 11 til en minkfarm på Grønkærvej 7, 7660 Bækmarksbro. Miljøgodkendelsen blev meddelt på baggrund af en ansøgning indsendt den 11. marts 2011.

Godkendelsen omfattede en udvidelse af minkproduktionen fra 3.088 årstæver til 5.000 årstæver, samt opførelse af 15 to-rækkede minkhaller i tilknytning til og umiddelbart syd for den eksisterende bebyggelse på ejendommen.

Kommunens afgørelse blev påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet, som ved afgørelse af 2. september 2013 ophævede kommunens afgørelse med virkning fra den 5. september 2014, og hjemviste sagen til fornyet behandling på baggrund af forkerte beregninger af ammoniakdepositionen på et §

3-beskyttet moseområde beliggende ca. 70 meter øst for minkfarmen.⁴ Af nævnets afgørelse fremgår blandt andet:

”Kommunen har i forbindelse med nævnets behandling af sagen foretaget en fornyet faglig vurdering vedrørende moseområdet, herunder genbesigtiget området den 25. april 2013. Det er, som det må forstås, kommunens vurdering, at en merdeposition på over 1 kg N/ha/år – sammenholdt med mosens tålegrænse, den eksisterende ammoniakdeposition fra minkfarmen samt baggrundsbelastningen i området – vil føre til tilstandsændringer i mosen.

Nævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens faglige vurdering vedrørende ammoniakpåvirkningen af moseområdet som følge af produktionsudvidelsen til 5.000 årstæver. Da kommunen således ikke har sikret, at minkfarmen på Grønkærvej 7 kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, er kommunens afgørelse truffet i strid med husdyrbruglovens § 19, jf. naturbeskyttelseslovens § 3.”

2.1.2 Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 3. november 2015

Den 27. januar 2014 meddelte Lemvig Kommune på ny miljøgodkendelse til husdyrbruget i medfør af husdyrbruglovens § 11. Godkendelsen omfattede en udvidelse af minkproduktionen til 4.996 årstæver, samt opførelsen af 18 to-rækkede minkhaller i tilknytning til og umiddelbart syd for den eksisterende bebyggelse på ejendommen.

Også denne afgørelse blev påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet, som ved afgørelse af 3. november 2015 ophævede kommunens afgørelse med virkning fra den 5. november 2016, og hjemviste sagen til fornyet behandling, idet vurderingen af det ansøgte projekts påvirkning af mosearealet beliggende øst for minkfarmen skulle foretages uden inddragelse af et planlagt naturplejeprojekt.⁵ Det fremgår af afgørelsen, at nævnet ikke fandt grundlag for at tilsidesætte kommunens faglige vurdering af, at ammoniakpåvirkningen som følge af produktionsudvidelsen til 4.996 årstæver ville medføre tilstandsændringer i moseområdet.

2.1.3 Lemvig Kommunes naturbesigtigelse af 8. juni 2016

Lemvig Kommune besigtigede den 8. juni 2016 mosearealet øst for minkfarmen, i hvilken forbindelse kommunen fastslog, at arealets naturtype var mose og kær i form af fattigkær. I forbindelse med besigtigelsen konstaterede kommunen, at der på arealet pågik græsning/slæt, og at kun en mindre del af arealet var med tydelige påvirkninger af landbrugsdrift. Der var nogen afvanding af arealet, og fugtighedsplanter var udbredt. Af positive naturtypekarakteristiske strukturer forekom ”Sphagnum- og/el mosrig bund”,

⁴ Sagsnr. NMK-131-00141.

⁵ Sagsnr. NMK-131-00185.

”Vegetation domineret af bredbl. urter og halvgræsser” og ”Fugtige, artsrige kratpartier” udbredt/veludviklet. Negative naturtypekarakteristiske strukturer forekom spredt/rudimentært eller var ikke til stede. Der blev registreret 46 plantearter, hvoraf 24 var stjernearter og tre var indikatorarter. Arealets naturtilstand blev estimeret til god.⁶

2.1.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 18. april 2018

På baggrund af besigtigelsen foretaget den 8. juni 2016 meddelte Lemvig Kommune den 14. november 2016 en ny miljøgodkendelse til husdyrbruget i medfør af husdyrbruglovens § 11. Godkendelsen omfattede en udvidelse af minkproduktionen til 4.996 årstæver, samt opførelsen af 18 to-rækkede minkhaller i tilknytning til og umiddelbart syd for den eksisterende bebyggelse på ejendommen, dvs. samme udvidelse som i den ophævede og hjemviste godkendelse fra 2014.

Denne miljøgodkendelse blev tillige påklaget, og ved afgørelse af 18. april 2018 ophævede Miljø- og Fødevareklagenævnet kommunens afgørelse med virkning fra 6 måneder fra nævnets afgørelse, og hjemviste sagen til fornyet behandling.⁷ Det fremgår af nævnets afgørelse, at Lemvig Kommune havde vurderet, at det ansøgte projekt ville overskride den øvre tålegrænse for mosen, at den samlede ammoniakdeposition ville medføre en tilstandsændring af moseområdet, og at der ikke var særlige hensyn, der kunne begrunde en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Af nævnets afgørelse fremgår endvidere:

”Lemvig Kommune har imidlertid ved en besigtigelse den 8. juni 2016 konstateret, at afgræsning af arealet (naturpleje) har en positiv effekt på vegetationen og giver en mere dynamisk naturtype. Kommunen har herefter vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en tilstandsændring, hvis den nuværende naturpleje fortsætter. Kommunen har derfor meddelt godkendelse til den ansøgte udvidelse. For at sikre at der ikke sker en tilstandsændring, jf. naturbeskyttelseslovens § 3, hvis naturplejen ophører, har kommunen fastsat vilkår 2 om, at dyreholdet skal reduceres, således at merdeposition af ammoniak til mosen ikke overskrider 1 kg N/ha/år.

(...)

Natur- og Miljøklagenævnet har ved afgørelsen NMK-131-00185 fastslået, at naturpleje ikke kan indgå i beregningen af ammoniakdepositionen i det elektroniske ansøgningssystem, www.husdyrgodkendelse.dk, og at vurderingen af det ansøgte projekts betydning for moseområdet øst for minkfarmen derfor skal foretages uden inddragelse af det planlagte naturplejeprojekt.

⁶ Kommunens besigtigelseskema kan ses på Danmarks Miljøportal: <https://naturereport.miljoportal.dk/763774>.

⁷ Sagsnr. NMK-131-00256.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet er enig i kommunens vurdering af baggrundsbelastningen til naturområdet og kommunens beregninger af ammoniakdepositionen fra det ansøgte projekt.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder herefter, at den ansøgte merdeposition vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning og en tilstandsændring af det nærliggende moseområde. Det følger herefter af godkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, og husdyrbruglovens § 19, at der ikke er hjemmel til at meddele godkendelse til en minkproduktion på 4.996 årstæver.”

2.2 Den påklagede afgørelse

2.2.1 Ansøgers konsulents naturbesigtigelse af 12. juni 2018

I forbindelse med sagens fornyede behandling har ansøgers konsulent den 12. juni 2018 foretaget en besigtigelse af moseområdet øst for minkfarmen og har på baggrund heraf, og på baggrund af plantelisten fra Lemvig Kommunes besigtigelse af 8. juni 2016, udarbejdet en naturvurdering.⁸

Bilag 3 til denne naturvurdering er et skema med skillearter og karakteristiske arter for de fire kærtyper, ekstremfattigkær, overgangsfattigkær, overgangsrigkær og ekstremrigkær,⁹ hvori konsulenten har markeret de arter, der ved de to besigtigelser blev observeret på naturarealet. Der er registreret arter fra alle kærtyper med undtagelse af ekstremrigkær. Ud fra skemaet har konsulenten vurderet, at naturarealet bør betegnes som et overgangsrigkær. Vurderingen er dels begrundet i forekomsten af arterne toradet star og sump-snerre, som er skillearter for overgangsrigkær, dels i forekomsten af mange karakteristiske arter for overgangsrigkær.

Bilag 4 til naturvurderingen indeholder et skema, hvori de fire kærtyper er angivet med undertyper.¹⁰ Konsulenten har heri markeret de observerede arter under undertyperne og har på den baggrund fundet, at naturarealet minder mest om undertyper inden for overgangsrigkær.

Konsulenten har anført de observerede arters artspoint i henhold til Nationalt Center for Miljø og Energis (DCE) system til beregning af naturtilstand.¹¹ Herefter er de observerede arters gennemsnitlige artsscore inden for dokumentationsfeltet beregnet til 3,63 og den gennemsnitlige artsscore

⁸ Vurdering af naturområde i relation til ammoniakkrav i miljøgodkendelse, Agri Nord, 27. juni 2018.

⁹ Kopi af tabel 3 fra Moser 1 i Nordjylland, Nordjyllands Amt, 1993.

¹⁰ Kopi af tabel 2 fra Beskyttede ferske enge: Vegetation, påvirkninger, pleje, naturplanlægning, Skov og Naturstyrelsen, 2006.

¹¹ Fredshavn, J.R. & Ejrnæs, R., 2007: Beregning af naturtilstand – ved brug af simple indikatorer, 2. udgave, FR nr. 599, DMU, Aarhus Universitet. Skalaen for artspoint er intervallet -1 til 7. Værdien 7 indikerer, at arten er ekstrem følsom over for påvirkninger, der forringer naturtilstanden, 1 indikerer, at arten er tolerant eller svagt begunstiget, og -1 indikerer en invasiv art og/eller en problemart, som er begunstiget af forringet naturtilstand.

for samtlige arter er beregnet til 2,80. Det bemærkes hertil, at der ikke forekommer arter med artspoint højere end 4, men at der til gengæld er mange arter med point 4 og kun få arter med lave eller negative artspoint. Dette forklarer, ifølge konsulenten, at arealet kan opnå den høje artstilstand på 0,82 uden at indeholde meget følsomme arter med højere artsverdi (point 5, 6 og 7).

I forbindelse med naturvurderingen har konsulenten endvidere undersøgt Ellenbergværdien for de observerede arter i forhold til bl.a. næringsstoffer (skala 1-9), fugtighed (skala 1-12) og næringsratio (N/R),¹² og har anført, at middelværdien for Ellenberg næringsstof lå mellem 4 og 5, hvor 5 angiver et moderat næringsrigt levested. Middelværdien for Ellenberg fugtighed lå omkring 7 til 8, hvilket indikerer fugtigt til vådt levested. Konsulenten har bemærket, at den beregnede middelværdi for næringsratioen på 0,81 for alle fundne arter indikerer, at arealet indeholder mere næring end forventet ud fra surhedsgraden for området. Hertil kommer, at middelværdierne for Ellenberg næringsstof og Ellenberg fugtighed indikerer, at naturarealet er mere næringsrigt end et fattigkær, og at det har størst lighed med den beskrevne fordeling af arter i forhold til Ellenberg næringsstof og Ellenberg fugtighed i rigkær.¹³ Det er på den baggrund konsulentens samlede vurdering, at arealet er overgangsrigkær og ikke fattigkær. Det anføres i den forbindelse, at tålegrænsen for rigkær ligger mellem 15 og 25 kg N/ha/år, hvorfor der med en samlet deposition på 23,5 kg N/ha/år ikke efter konsulentens opfattelse er grund til at antage, at arealets tilstand vil ændres som følge af den ansøgte udvidelse.

I et notat dateret den 21. august 2018 har konsulenten uddybet forhold om naturarealets naturtype, hydrologi og tålegrænse. I forhold til arealets naturtype og hydrologi bemærkes, at der ikke forekommer hængesæk, men at der løber trykvand ud af den skråning, der ligger lige over for engen/mosen. Dette forklarer ifølge konsulenten den høje fugtighed, der findes på naturarealet, og formentlig også forekomsten af overgangsrigkær.

I forhold til tålegrænseintervallet for rigkær bemærkes, at dette er ændret fra 15-25 kg N/ha/år til 15-30 kg N/ha/år. Den samlede deposition opgøres til 21,8 kg N/ha/år, idet baggrundbelastningen fastsættes til 12,9 kg N/ha/år, og den højeste totaldeposition er på 8,9 kg N/ha/år. Konsulenten skønner, at den aktuelle tålegrænse for naturområdet ligger lige over midten i tålegrænseintervallet, da der dels er usikkerhed om stabiliteten af naturtilstanden, dels er mange udefrakommende faktorer, der kan have indflydelse på tilstanden ud over depositionen fra luften, og idet der ikke er planlagt en målrettet naturindsats for området. Hertil kommer, at naturarealets bevaringsstatus efter konsulentens vurdering ikke er så god som antaget, hvilket trækker tålegrænsen op. Dette begrundes bl.a. med, at strukturtilstanden formodes at være mindre god grundet stor andel af høje urter,

¹² Ellenberg's indicator values for British plants, Hill et al, 1999.

¹³ Overdrev, enge og moser, DMU, 2009.

som skygger, samt spor efter gødskning og dræning. Herudover begrundes det med, at der ikke forekommer rigtig følsomme arter, dvs. arter med arts-point over 4, hvilket indikerer, at arealets tilstand ikke er i top. Endelig er området med gode arter ikke særligt stort, arealets målsætning er ikke høj, og der er ikke planlagt naturpleje.

Konsulenten har bemærket, at der er andre kilder til næringstilførsel, hvilket også taler for en højere tålegrænse. Disse kilder er jævnlige oversvømmelser af åen, antagelig gødningspraksis på arealet tilbage i tid, tilstrømmende grundvand, der muligvis er påvirket med næringsstoffer, samt randeffekt med næringsstoffer fra omkringliggende marker.

2.2.2 Brev af 2. september 2018 fra Lemvig Kommune til ansøger

På baggrund af de i sagen indeholdte naturbesigtigelser og -vurderinger har Lemvig Kommune ved brev af 2. september 2018 meddelt ansøger, at kommunen fastholder sin oprindelige naturvurdering, hvorefter tålegrænsen for naturarealet er 15 kg N/ha/år, og hvorefter det ansøgte ikke må medføre en merdeposition på mere end 1,0 kg N/ha/år.

Lemvig Kommune har i brevet bemærket, at det er kommunens vurdering, at naturarealet har en god naturtilstand og en høj naturkvalitet. Det vurderes samtidigt at være af underordnet betydning, om naturtypen defineres som fattigkær eller overgangsrigkær, da en tålegrænse på 15 kg N/ha/år ligger inden for begge naturtypers tålegrænseintervaller. Kommunen bemærker endvidere, at naturvurderingen fra ansøgers konsulent ikke indeholder oplysninger, som ændrer kommunens vurdering af, at det ansøgte vil medføre risiko for tilstandsændring af § 3-beskyttet natur, da tålegrænsen for ammoniakdeposition er overskredet.

I mail af 6. december 2018 fra kommunen til ansøgers konsulent bemærker Lemvig Kommune uddybende, at områdets naturtyper består af flere deltyper, og at det vurderes, at de mest sårbare dele af området er fattigkær og hængesæk.

2.2.3 Lemvig Kommunes konsulents naturbesigtigelse af 6. oktober 2018

I forbindelse med sagens fornyede behandling har også Lemvig Kommune fået foretaget en besigtigelse af moseområdet ved en konsulent. Besigtigelsen er foretaget den 6. oktober 2018, og ifølge besigtigelseskemaet i Danmarks Miljøportal betegner konsulent arealet som mose og kær i form af fattigkær.¹⁴

Det fremgår af konsulentens besigtigelseskema, at der er nogen afvanding, at fugtighedsplanter er udbredt og at hydrologien er god. Af positive naturtypekarakteristiske strukturer forekommer ”Sphagnum- og/el mosrig bund”, ”Vegetation domineret af bredbl. urter og halvgræsser” ud-

¹⁴ Besigtigelseskemaet kan ses her: <https://naturereport.miljoportal.dk/835547>.

bredt/veludviklet. Negative naturtypekarakteristiske strukturer forekommer spredt/rudimentært eller er ikke til stede. Der registreres 58 plantearter, hvoraf 34 er stjernearter, og seks er indikatorarter. Arealets naturtilstand estimeres til god.

Det fremgår af besigtigelsesnotatet, at den overvejende del af besigtigelsesområdet er mose med en udmærket hydrologi, hvorfor de basalt essentielle forhold for opretholdelse af dels et aktivt tørvelag, dels en varieret kærvegetation, vurderes at være til stede. Desuden fremgår det, at de bedst udviklede dele af mosen på besigtigelsestidspunktet har vand i terrænniveau og i øvrigt huser overgangsfattigkærets flora, henholdsvis fremstår som decideret hængesæk, EU-habitatnaturtype 7140. Mindre arealer tenderer overgangsrigkær og bærer præg af at have været uplejet en årrække, inden græsningen er genoptaget. Et veludviklet moslag består overvejende af *Brachythecium rutabulum*, men også af en række andre mosarter.

Herudover fremgår det af besigtigelsesnotatet, at floraen i mosen på besigtigelsestidspunktet rummer en række ”nøjsomhedsplanter”, der er karakteristiske for områder med et lavt optimum for kvælstof i henhold til Ellenbergværdierne. Kvælstoffølsomme arter eller ”nøjsomhedsplanter” fundet i området, især kær-trehage, kragefod, kærduert, kær-fladstjerne, sump-snerre, hunde-hvene, almindelig star og grå star, men også kær-ranunkel, næb-star, bukkeblad samt langakset star, vurderes at høre til plantearter, der på længere sigt ikke vil kunne opretholde deres levested i et stærkt næringsbelastet miljø. Tålegrænsen for naturtypen 7140 hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand, som vurderes at forekomme i området og især huser den kvælstoffølsomme flora, er ifølge besigtigelsesnotatet 10-15 kg N/ha/år. Ved en baggrundsbelastning på 13,6 kg N/ha/år er den laveste ende af tålegrænseintervallet derfor klart overskredet, og det er konsulentens vurdering, at ekstra belastning ud over baggrundbelastningen har meget stor betydning for muligheden for på lang sigt at opretholde en god naturtilstand og fastholde mulighederne for bevarelse af de lokalt sårbare og truede plantearter.

Det fremgår afslutningsvist af notatet, at bevaringsmålsætningen for området med dets biodiversitet som en vigtig del af hele strækningen med beskyttet natur langs vandløbet er væsentlig for, hvor tålegrænsen politisk skal fastsættes inden for intervallet på de 10-15 kg N/ha/år.

2.2.4 Miljøgodkendelse af 11. april 2019

Lemvig Kommunalbestyrelse behandler på et møde den 19. december 2018 spørgsmålet om, hvorvidt den hidtidige vurdering af tålegrænsen for moseområdet øst for minkfarmen skal fastholdes i forbindelse med Lemvig Kommunes fornyede behandling af sagen, herunder om ansøger skal tilpasse projektet, så ammoniakdepositionen ikke øges med mere end 1,0 kg N/ha/år, eller om tålegrænsen, som den vurderes af ansøgers konsulent, skal lægges til grund. På mødet vedtages det, at vurderingen fra ansøgers konsulent skal lægges til grund.

Lemvig Kommune har herefter den 11. april 2019 meddelt en ny miljøgodkendelse til udvidelse af minkproduktionen på Grønkærvej 7, 7660 Bækmarksbro. Godkendelsen er meddelt efter husdyrbruglovens § 11, på baggrund af en ansøgning indsendt den 8. november 2013. Det fremgår af godkendelsen, at husdyrbrugets dyrehold udvides fra 3.088 årstæver til 4.996 årstæver, og at der opføres 18 to-rækkede minkhaller i tilknytning til og umiddelbart syd for den eksisterende bebyggelse på ejendommen.

Det fremgår af miljøgodkendelsen, at Dride Å løber øst for husdyrbruget, og at åen omgives af et større sammenhængende naturområde, som består af eng- og mosearealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Lemvig Kommune har i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk foretaget en scenarieberegning af ammoniakdepositionen til naturområdet. Ammoniakdepositionen er, jf. miljøgodkendelsens bilag 4, beregnet i forhold til følgende ti udvalgte naturpunkter:

De beregnede mer- og totaldepositioner til de udvalgte naturpunkter fremgår af følgende tabel 1 i miljøgodkendelsen:

Nr.	Opretter	Ruhed natur	Ruhed opland	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]
1	Ansøger	Bn	RV	10,2	25,8
2	Ansøger	Bn	RV	0,7	8,9
3	Ansøger	Bn	RV	1	8,7
4	Ansøger	Bn	RV	2,1	7,8
5	Ansøger	Bn	RV	2,8	7,6
6	Myndighed	Bn	RV	3,6	6,6
7	Ansøger	Bn	RV	1,2	4,6
8	Myndighed	Bn	RV	1,5	3,5
9	Ansøger	Bn	RV	1,5	3,1
10	Ansøger	Bn	RV	1	2,2

Lemvig Kommune har på baggrund af beregningerne vurderet, at den højeste merdeposition til moseområdet er 3,6 kg N/ha/år, mens den højeste totaldeposition er 8,9 kg N/ha/år. Kommunen har lagt til grund, at baggrundsbelastningen er 13,6 kg N/ha/år, hvorved kommunen har beregnet den samlede ammoniakdeposition til moseområdet inkl. baggrundsbelastning til 22,5 kg N/ha/år ved den ansøgte drift.

Det fremgår af miljøgodkendelsen, at ansøger har indhentet en ekstern naturvurdering, og at Lemvig Kommune har tiltrådt denne vurdering, som derfor er lagt til grund for afgørelsen. Kommunen har herefter vurderet, at den del af mosen, hvor merbelastningen overstiger 1,0 kg N/ha/år, er af naturtypen overgangsrigkær, som har en tålegrænse beliggende i intervallet 15-30 kg N/ha/år. Det vurderes, at hverken mer- eller totaldeposition vil medføre en væsentlig påvirkning af moseområdet eller føre til tilstandsændringer. Ved denne vurdering har kommunen lagt til grund, at naturkvaliteten er middel til over middel, at mosen ikke er højt prioriteret i kommuneplanen, at der ikke er planlagt kommunale initiativer til naturpleje, og at der er andre kilder til tilførsel af næringsstoffer til moseområdet.

2.3 Lemvig Kommunes bemærkninger til klagerne

Lemvig Kommune har ved brev dateret den 27. maj 2019 i anledning af klagerne bemærket, at godkendelsen er taget i brug, og at de af kommunen godkendte minkhaller således er bygget og benyttes i produktionen.

2.4 Andre bemærkninger til klagen

Ansøgers konsulent har ved brev dateret den 12. juli 2019 i anledning af klagerne bemærket, at det af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 3. november 2015 fremgår, at Lemvig Kommune i 2014, i forbindelse med nævnets behandling af sagen, oplyste, at kommunen efter besigtigelse i 2013 og 2014 vurderede, at der ikke var hængesæk eller natur af typen fattigkær på det naturareal, hvorpå der pågik naturpleje.

Desuden har ansøger anført, at trykvand gør arealet meget vådt, uden der dermed er tale om hængesæk, som forekommer, når vegetationen overgror noget stillestående vand, f.eks. et vandløb. Ansøger har endvidere anført,

at til trods for, at der på arealet forefindes nogle plantearter, der forekommer i fattigkær, så kan arterne også forekomme i rigkær. Da de arter, der findes i rigkær, ikke forekommer i fattigkær, konkluderer ansøger, at naturtypen er overgangsrigkær. Ansøger har ydermere anført, at der ikke er observeret tørvemosser, som ellers typisk ville findes i et fattigkær.

Om det forhold, at konsulentens naturvurdering er betalt af ansøger, anføres, at vurderingen er objektiv og begrundet, og at det er normal procedure, at ansøger betaler for en sådan vurdering. Hertil kommer, at kommunen kan afvise en mangelfuld vurdering.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag alene fundet anledning til at behandle, hvorvidt det ansøgte projekt vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning, og dermed en tilstandsændring, af det nærliggende § 3-beskyttede moseområde øst for husdyrbruget.

Nævnet har herudover fundet anledning til at anføre et forhold, som førsteinstansen vil skulle tage i betragtning i forbindelse med en fornyet behandling af sagen, se nærmere i afsnit 3.33.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger

Husdyrbrugloven blev ændret ved lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love. Ændringsloven trådte i kraft den 1. august 2017.

Det følger af overgangsbestemmelserne i ændringslovens § 10, stk. 9, at sager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet i førsteinstans den 1. august 2017, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 10. Endvidere følger det af ændringslovens § 10, stk. 17, at klager over afgørelser om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvor ansøgningen er indgivet til kommunalbestyrelsen inden den 1. august 2017, og hvor klagen er rettidigt indgivet til Miljø- og Fødevareklagenævnet den 1. august 2017 eller senere, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 6.

Da ansøgningen om miljøgodkendelse blev indsendt til Lemvig Kommune den 8. november 2013, ansøgningen ikke var færdigbehandlet af kommunen inden den 1. august 2017, og idet klage over kommunens afgørelse er indgivet rettidigt efter den 1. august 2017, er henvisningerne til husdyrbrugloven i det følgende en henvisning til lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 11 og kræver en godkendelse efter lovens § 11, stk. 3.

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 11 sikre, at ansøgeren har truffet de fornødne foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Godkendelsen skal indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i lovens § 19 opfyldes, jf. husdyrbruglovens § 27.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

De nærmere regler om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Henvisning til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen i det følgende er en henvisning til bekendtgørelse nr. 1172 af 4. oktober 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. ændringslovens § 10, stk. 9 og 17.

3.2.2 Ammoniakpåvirkning af natur

Efter husdyrbruglovens § 23, stk. 1, nr. 2, skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 11 varetage hensynet til beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, kan kommunalbestyrelsen ikke godkende husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11, hvis etableringen, udvidelsen eller ændringen vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. ammoniak, der er fastlagt i bekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, overskrides. Udvidelser eller ændringer af et husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 11, stk. 3, kan heller ikke godkendes, såfremt der ved en samlet vurdering af hele husdyrbruget vurderes at være væsentlige virkninger på miljøet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 2.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, er der fastsat et ammoniakbeskyttelsesniveau, der i forbindelse med behandlingen af en

ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugloven skal anvendes ved vurderingen af, om det ansøgte vil medføre væsentlige miljøpåvirkninger. Af bekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, fremgår bl.a. følgende:

”A. Beskyttelsesniveau for ammoniak

Beskyttelsesniveauet for ammoniak er sammensat af flere elementer:

- a) Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af § 11 og § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- b) Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- c) Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 27, stk. 1, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.”

Af bekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, fremgår bl.a. følgende om kategori 3-natur:

”3. Ad c. Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 27 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Kategori 3-natur: Ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1- eller kategori 2-natur.

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1- eller kategori 2-natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav. Kommunen skal konkret vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for de internationale naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter § 3 i lov om naturbeskyttelse. Kommunalbestyrelsen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der er beliggende uden for de internationale naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser, og ved vurdering af om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af kategori 3-natur, skal kommunalbestyrelsen inddrage alle følgende fire kriterier:

- 1) det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særlige værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljø samt

kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser,

- 2) om det aktuelle område er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje eller anden planlagt naturindsats,
- 3) det aktuelle naturområdes naturkvalitet og
- 4) kvælstofbidrag til området fra andre kilder (f.eks. markbidrag), herunder for så vidt angår skove om de gødskes.

Kriterierne inddrages med henblik på, at kommunalbestyrelsen for naturområder med særlige regionale og lokale naturinteresser alene stiller krav til en maksimal N-merdeposition, hvis området er omfattet af en af de ovennævnte udpegninger i kommuneplanen, er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje eller anden planlagt naturindsats og/eller har en høj naturkvalitet, samt at ammoniakbidraget fra husdyrbruget ikke er helt uvæsentligt i forhold til den påvirkning af næringsstoffer, områderne modtager fra andre kilder.

Kommunalbestyrelsen skal i sin begrundelse for at stille krav til en ammoniakfølsom naturtype omfattet af kategori 3 redegøre for naturtypens status i forhold til de ovennævnte 4 kriterier.”

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsætter følgende krav til ammoniakdepositionen for henholdsvis kategori 1, 2 og 3-natur:

”4. Krav til ammoniakdepositionen for de forskellige ammoniakfølsomme naturtyper, jf. kategori 1-, kategori 2- og kategori 3-natur

Tabel 3. Krav til ammoniakdepositionen i de forskellige områder. Med "totaldeposition" menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med "merdeposition" menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager) som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.

<p>Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.</p>	<p>Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.</p>
--	--

*) Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel) [...]."

Naturtypen

Lemvig Kommune har i miljøgodkendelsen lagt ansøgers konsulents naturvurdering til grund, hvorefter den del af mosen, hvor merdepositionen overstiger 1,0 kg N/ha/år, anses for at være af naturtypen overgangsrigkær.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er ikke enig i denne naturvurdering. Nævnet finder således ikke grundlag for at tilsidesætte den naturvurdering, som Lemvig Kommune har foretaget på baggrund af kommunens besigtigelse den 8. juni 2016, og som understøttes af og udbygges ved naturvurderingen foretaget for kommunen den 6. oktober 2018, hvorefter moseområdet øst for husdyrbruget indeholder overgangsfattigkær, hængesæk og overgangsrigkær.

Nævnet har i sin vurdering lagt vægt på – på baggrund af terrænkort og -koter, jordartskort og luftfotos i Danmarks Miljøportal¹⁵ – at mosearealets terræn, hydrologi og jordbundstype varierer,¹⁶ og at dette generelt skaber variation i plantefordelende parametre som fugtighed, næringsstoftilgængelighed, forstyrrelsesgrad, lystilgængelighed og surhedsgrad, hvilket medfører udvikling af delarealer i mosen med såvel fattigkær, herunder hængesæk, som rigkær. Mosearealets heterogenitet underbygges af, at arealet afgræsses af kvæg, som kan påvirke delarealer forskelligt ved græsning, optrædning, klatning mv., og at arealet på luftfotos fremstår med et rodet og uensartet udseende, skiftende farver mv. Hertil kommer, at der ifølge vegetationsundersøgelserne forekommer en del karakteristiske arter fra både ekstrempfattigkær, overgangsfattigkær og overgangsrigkær, hvilket efter nævnets vurdering understøtter, at der forekommer flere kærtyper. Det forhold, at mosen rummer skillearter for overgangsrigkær samt flere

¹⁵ Arealinfo, <https://arealinformation.miljoportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>.

¹⁶ Arealet er omtrent rektangulært af form og ligger netop øst for Dride Å. Arealet dækker omtrent 0,8 ha. De vestligste dele af arealet er lavest liggende med delarealer i kote ca. 7 meter – dvs. i niveau med vandløbsbrinkens top. Arealets terræn stiger generelt med øget afstand til vandløbet, og koten er maksimalt ca. 10 meter. Stigningen er dog ikke stejl. Omtrent halvdelen af arealet (den vestlige del) ligger lavere end kote 8 meter. Jordbunden i den vestlige del af arealet er ”ferskvandstørv” og i den østlige del ”smeltevandssand”.

karakteristiske arter for denne naturtype, udelukker ikke, at der også forekommer bl.a. overgangsfattigkær og hængesæk, men understøtter blot, at der tillige forekommer overgangsrigkær på dele af det heterogene moseareal.

Nævnet har endvidere lagt vægt på, at mosearealet rummer en række nøjsomhedsarter, der er karakteristiske for områder med et lavt optimum for kvælstof, herunder bl.a. smalbladet kæruld, kærtrehage, bukkeblad, hundevene, kragefod, næbstar, alm. star, gråstar, kærdueurt, duskfredløs, knopsiv og kærnanunkel. Disse plantearter har alle en lav Ellenbergværdi for næringsstof på mellem 1 og 3, hvor værdien 1 indikerer, at plantearten kun findes på de fattigste jorde, og forsvinder ved gødskning, mens værdien 3 indikerer, at plantearten oftere findes på kvælstoffattige end på nogenlunde eller meget kvælstofrige jorde. Arternes middelværdi i forhold til Ellenberg næringsstof og Ellenberg fugtighed, der ifølge ansøgers konsultants naturvurdering ligger mellem 4 og 5 for næringsstof og 7 og 8 for fugtighed, skal efter nævnets vurdering ses i lyset af arternes forskelligartede levesteder i mosen. Nævnet vurderer, at mosen generelt har en god økologisk sammenhæng til anden beskyttet natur langs Dride Å, og derfor som udgangspunkt har gode muligheder for fastholdelse af en god biodiversitet.

Idet der vurderes at forekomme bl.a. fattigkær/hængesæk med god naturtilstand inden for det berørte moseområde, er det Miljø- og Fødevarerklagenævnets vurdering, at tålegrænsen for mosen ligger inden for tålegrænseintervallet for fattigkær og hængesæk.

Ammoniakdepositionen fra den ansøgte udvidelse

Det fremgår af den påklagede afgørelse, at Lemvig Kommune i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk har foretaget en scenarieberegning af ammoniakdepositionen for den ansøgte udvidelse til den nærliggende mose øst for husdyrbruget. Kommunen har i beregningen fastsat ruheden for naturarealet til blandet natur med lav bevoksning (bn). Endvidere er minkhallerne indtegnet enkeltvis, og ammoniakdepositionen er beregnet til ti forskellige udvalgte naturpunkter. Kommunen har på baggrund af beregningerne vurderet, at den højeste ammoniakdeposition til mosen er 8,9 kg N/ha/år.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Lemvig Kommunes beregninger af ammoniakdepositionen, herunder kommunens valg af naturpunkter, ruheder og indtegnning af minkhallerne enkeltvis. På baggrund af kommunens beregninger konstaterer nævnet imidlertid, at den højeste ammoniakdeposition til mosen, inden for området, hvor merdepositionen er $\geq 1,0$ kg N/ha/år, er i beregningspunkt 3, hvor depositionen er 8,7 kg N/ha/år.

Baggrundsbelastningen i området

Miljøstyrelsen anbefaler i husdyrvejledningen,¹⁷ at der ved beregning af ammoniakpåvirkning af natur anvendes baggrundsbelastning på grid-niveau,¹⁸ idet baggrundbelastning på kommuneniveau kan dække over meget store variationer inden for kommunen.

Ved vurderingen af det ansøgte projekt har Lemvig Kommune anvendt en baggrundsbelastning på 13,6 kg N/ha/år, som følger grid-niveaue for 2015.

For at udjævne årsforskelle for våddepositionen af ammoniak har Miljø- og Fødevarerklagenævnet beregnet baggrundsbelastningen som et gennemsnit af grid-niveaue over de tre forudgående år for kommunens afgang. ¹⁹ På denne baggrund indregner nævnet en baggrundsbelastning på 13,2 kg N/ha/år ved beregning af ammoniakdepositionen til det omhandlede naturområde. ²⁰

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har herefter beregnet, at den samlede ammoniakdeposition til mosen inkl. baggrundsbelastning er 21,9 kg N/ha/år ved den ansøgte drift.

Sammenfattende vurdering

Det følger af Miljø- og Fødevarerklagenævnets praksis i sager efter husdyrbrugloven, at der i forhold til natur, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, som udgangspunkt ikke vil være tale om en tilstandsændring – og dermed en væsentlig påvirkning på miljøet – såfremt den samlede ammoniakpåvirkning af naturområdet efter godkendelse af det ansøgte ligger inden for en konkret fastsat tålegrænse, inden for tålegrænseintervallet for den pågældende naturtype. ²¹

Det følger af tabel 2 i DCE-notatet ”Opdatering af empirisk baserede tålegrænser” fra september 2018, ²² at tålegrænseintervallet for hængesæk og fattigkær er henholdsvis 10-15 kg N/ha/år og 10-20 kg N/ha/år.

¹⁷ Vejledning til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, kapitel 13, De specifikke ammoniakdepositionskrav, <https://husdyrvejledning.mst.dk/vejledning-til-bekendtgørelserne/husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen/13-generelle-principper-for-godkendelser-og-tilladelser/#10>.

¹⁸ Som en del af NOVANA-overvågningen, der bl.a. omhandler den atmosfæriske kvælstofdeposition, indsamles og beregnes kvælstofdepositionen i hele Danmark. De underliggende data kan rekvireres ved henvendelse til National Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet (DCE).

¹⁹ Se tilsvarende i Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 15. november 2019 i sagsnr.

18/07810 og Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 6. april 2020 i sagsnr. 19/03378 m.fl.

²⁰ Gennemsnit af grid-niveau fra år 2015 (13,595 kg N/ha/år), 2016 (13,159 kg N/ha/år) og 2017 (12,798 kg N/ha/år).

²¹ Jf. bl.a. 18/07810, NMK-132-00839 og NMK-132-00322.

²² Opdatering af empirisk baserede tålegrænser, Notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 6. september 2018.

Da den samlede ammoniakdeposition ved den ansøgte drift overskrider den øvre tålegrænse for fattigkær og hængesæk, finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at den ansøgte merdeposition vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning, som vil kunne medføre en tilstandsændring af det nærtliggende moseområde. Det følger herefter af godkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, og husdyrbruglovens § 19, at der ikke er hjemmel til at meddele godkendelse til en minkproduktion på 4.996 årstæver. Nævnet ophæver på denne baggrund den meddelte miljøgodkendelse, og hjemviser sagen til fornyet behandling i kommunen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at det fremgår af sagsoplysningerne i nævnets tidligere afgørelser, at den oprindeligt meddelte miljøgodkendelse er udnyttet af ansøger i 2012. Det beskyttede moseområde har dermed siden da været udsat for ammoniakpåvirkning fra husdyrbruget, uanset at nævnet i afgørelsen af 3. november 2015 og i afgørelsen af 18. april 2018, i overensstemmelse med nærværende afgørelse, tillige fandt, at Lemvig Kommune ikke havde hjemmel til at meddele godkendelse til en minkproduktion på 4.996 årstæver som følge af for høje ammoniakdepositioner. Henset hertil ophæver Miljø- og Fødevareklagenævnet den påklagede afgørelse med virkning fra 6 måneder fra nævnets afgørelse. Nævnet begrænser samtidig den meddelte miljøgodkendelse således, at indtil Lemvig Kommune har truffet afgørelse i sagen, må minkhallerne 37-44, jf. nummereringen i miljøgodkendelsens bilag 4, ikke inddrages i produktionen. Der må dermed ikke være dyr i hallerne, og det samlede dyrehold på husdyrbruget må som følge heraf ikke overstige 4.263 årstæver.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at tætheden af årstæver i de gamle haller er betydeligt højere end i de nye haller. Ved en eventuel genbehandling af sagen bør kommunen forholde sig til antallet af burrum pr. årstæve i de gamle og nye minkhaller.

3.4 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales de indbetalte klagegebyrer, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.5 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Lemvig Kommunes afgørelse af 11. april 2019 om miljøgodkendelse til udvidelse af en minkfarm på Grønkærvej 7, 7660 Bækmarksbro, med virkning fra 6 måneder fra nævnets afgørelse, og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Indtil Lemvig Kommune har truffet afgørelse i sagen, må minkhallerne 37-44, jf. nummereringen i miljøgodkendelsens bilag 4, ikke inddrages i produktionen. Der må ikke være dyr i hallerne, og det samlede dyrehold på husdyrbruget må som følge heraf ikke overstige 4.263 årstæver.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Lemvig Kommune (Natur og Miljø, sagsnr. 09.17.38-K02-1-19) samt for klagerne via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Ann Toft Kristensen
Stedfortrædende formand